

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра українознавства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 035 Філологія
освітні програми
Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова,
Французька мова та література і переклад та англійська мова,
Німецька мова та література і переклад та англійська мова,
Переклад (китайська та англійська мови),
Переклад (іспанська та англійська мови),
Переклад (арабська та англійська мови)

спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад
включно), перша-англійська, 035.055 Романські мови та
літератури (переклад включно), перша-французька, 035.043
Германські мови та літератури (переклад включно), перша-німецька,
035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша-
китайська, 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно),
перша-іспанська, 035.060 Східні мови та літератури (переклад
включно), перша-арабська
вид дисципліни обов'язкова

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою філософського факультету
“_16_” червня 2023 року, протокол №_6_

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: КУРУШИНА Марина Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри українознавства філософського факультету.

Програму схвалено на засіданні кафедри українознавства
Протокол від “12” червня 2023 року № 11

в. о. завідувача кафедри українознавства

В'ячеслав ПОТОЦЬКИЙ

Програму погоджено з гарантими освітньо-професійних програм Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова, Французька мова та література і переклад та англійська мова, Німецька мова та література і переклад та англійська мова, Переклад (китайська та англійська мови), Переклад (іспанська та англійська мови), Переклад (арабська та англійська мови)

назва освітньої програми

Гарант освітньої програми Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова

Людмила СОЛОЩУК

Гарант освітньої програми Французька мова та література і переклад та англійська мова

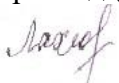
Марія БЄЛЯВСЬКА

Гарант освітньої програми Німецька мова та література і переклад та англійська мова

Олеся МАЛАЯ

Гарант освітньої програми Переклад (китайська та англійська мови)

Юлія ЛАХМОТОВА

Гарант освітньої програми Переклад (іспанська та англійська мови)

Діана ПЕСОЦЬКА

Гарант освітньої програми Переклад (арабська та англійська мови)

Олена НЕФЬОДОВА

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов
Протокол від “26” серпня 2022 року № 5

Голова науково-методичної комісії

факультету іноземних мов

Анна КОТОВА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Українська мова за професійним спрямуванням” складена відповідно до освітньо-професійної програм підготовки студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова, Французька мова та література і переклад та англійська мова, Німецька мова та література і переклад та англійська мова, Переклад (китайська та англійська мови), Переклад (іспанська та англійська мови), Переклад (арабська та англійська мови) спеціальності 035 Філологія.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни є:

- удосконалення навичок використання найуживаніших орфо- і пунктограм, лексико-стилістичних засобів у роботі з текстами офіційно-ділового та наукового стилю;
- активізація й розширення лексичного запасу; засвоєння лексики і термінології свого фаху;
- активізація умінь і навичок усного й писемного мовлення, навичок публічного виступу;
- формування навичок професійної комунікації, оцінки ситуації й вибору оптимальної мовної поведінки у професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомогою вмілого використання різноманітних мовних засобів, оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; умінь добору й використання мовних засобів залежно від мети спілкування, удосконалення активних видів мовленнєвої діяльності;
- набуття комунікативного досвіду для розвитку творчих здібностей студентів, їхньої самореалізації як фахівців, активізація пізнавальних інтересів, реалізація евристичних здібностей як визначального фактора у формуванні професійної майстерності та конкурентоспроможності сучасного фахівця;
- формування навичок роботи з науковими текстами за фахом, умінь сприймати й відтворювати професійні тексти;
- вироблення навичок користування довідковими матеріалами.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- сформулювати чітко і правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності;
- забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови під час професійної комунікації та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення;
- сформулювати навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- розвивати творче мислення студентів;
- сформулювати навички оперування фаховою термінологією, створення, редагування, коригування та перекладу наукових та офіційно-ділових текстів.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є формування таких загальних компетентностей:

Для здобувачів вищої освіти ОПП «Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова»:

ЗК4. Здатність вільно спілкуватися державною мовою (усно і письмово).

ЗК7. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології для вдосконалення професійної діяльності.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях з урахуванням міжкультурних аспектів комунікації.

ЗК9. Здатність спілкуватися англійською та другою іноземною мовою у професійній діяльності, опрацьовувати фахову літературу іноземною мовою.

ЗК10. Здатність систематично виконувати домашні завдання, робити доповіді, реферати, науково-дослідні та проектні роботи будь-якого типу.

ЗК11. Здатність об'єктивно оцінювати свої індивідуальні психологічні особливості.

ЗК12. Здатність розуміти сутність і соціальну значущість своєї майбутньої професії, виявляти до неї стійкий інтерес.

Формування таких фахових компетентностей:

ФК1. Здатність демонструвати знання з теорії та практики англійської та другої іноземної мови; усвідомлювати специфіку мовознавчого, перекладознавчого та літературознавчого компонентів; розуміти основні факти, концепції, проблеми в області філологічних знань.

ФК3. Здатність знаходити оригінальне застосування існуючих знань й умінь з обраної філологічної спеціалізації мовознавства, перекладознавства, літературознавства поряд з практичним розумінням того, як існуючі методи досліджень і аналізу застосовуються в філологічній науці для створення та інтерпретації нового знання.

ФК4. Здатність критично переосмислювати набутий досвід та новітні досягнення філологічної науки.

ФК9. Здатність розуміти структури мов, що вивчаються, їх зміст та функціонування.

ФК11. Здатність ефективно формувати свою комунікативну стратегію та передбачати можливий розвиток подій у ситуаціях міжкультурного спілкування, користуватися різноманітними тактичними прийомами комунікації з урахуванням міжкультурної компетентності – знань звичаїв, традицій іншої культури, що забезпечує успішне спілкування між комунікантами і досягнення запланованого прагматичного ефекту.

ФК14. Здатність робити аналіз текстів з соціокультурним забарвленням, знаходити специфічну лексику й лексико-граматичні конструкції, притаманні мовам, що вивчаються.

Для ОПП Французька мова та література і переклад та англійська мова:

ЗК2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. Набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації власного наукового дослідження.

ЗК11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань у практичних ситуаціях.

ЗК12. Здатність проведення досліджень на належному рівні, що гарантує достовірність результатів, валідність їх використання у конкретних умовах.

Формування наступних фахових компетентностей:

ФК4. Здатність до організації ділової комунікації французькою, англійською та українською мовами.

ФК5. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК6. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК7. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК14. Розуміння комунікативної діяльності як реалізації функції мови в різних суспільних ситуаціях.

Для здобувачів вищої освіти ОПП «Переклад (китайська та англійська мови)»

ЗК1. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку

філології, діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи суспільства.

ЗК2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. Набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації власного наукового дослідження.

ЗК9. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Оволодіння загальнонауковими знаннями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань у практичних ситуаціях.

ЗК12. Здатність проведення досліджень на належному рівні, що гарантує достовірність результатів, валідність їх використання у конкретних умовах.

Формування таких фахових компетентностей:

ФК1. Розуміння структури філологічної науки й її теоретичних основ, усвідомлення специфіки мовознавчого, літературознавчого та перекладознавчого компоненту, засвоєння ключових концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем сучасної філології.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, фонетичний, лексичний, граматичний рівні.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК8. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії й історії англійської мови, з порівняльного дослідження англійської й української мов, вільно оперувати спеціальною (мовознавчою, літературознавчою, перекладознавчою) термінологією англійської мови для розв'язання професійних завдань.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний та перекладознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК12. Здатність до організації ділової комунікації китайською, англійською й українською мовами.

ФК14. Розуміння комунікативної діяльності як реалізації функції мови в різних суспільних ситуаціях.

Для здобувачів вищої освіти ОПП «Переклад (іспанська та англійська мови)»:

ЗК2. Здатність спілкуватися усно й письмово державною мовою.

ЗК4. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. Набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації власного наукового дослідження.

ЗК11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань у практичних ситуаціях.

ЗК12. Здатність проведення досліджень на належному рівні, що гарантує достовірність результатів, валідність їх використання у конкретних умовах.

Формування таких фахових компетентностей:

ФК4. Здатність до організації ділової комунікації іспанською, англійською та українською мовами.

ФК5. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК6. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК7. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК14. Розуміння комунікативної діяльності як реалізації функції мови в різних суспільних ситуаціях.

Для здобувачів вищої освіти ОПП «Переклад (арабська та англійська мови)»:

ЗК1. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства, діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи суспільства.

ЗК2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. Набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації власного наукового дослідження.

ЗК9. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Оволодіння загальнонауковими знаннями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань у практичних ситуаціях.

ЗК12. Здатність проведення досліджень на належному рівні, що гарантує достовірність результатів, валідність їх використання у конкретних умовах.

Формування таких фахових компетентностей:

ФК1. Розуміння структури філологічної науки й її теоретичних основ, усвідомлення специфіки мовознавчого, літературознавчого та перекладознавчого компоненту, засвоєння ключових концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем сучасної філології.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, фонетичний, лексичний, граматичний рівні.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК8. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії й історії англійської мови, з порівняльного дослідження англійської й української мов, вільно оперувати спеціальною (мовознавчою, літературознавчою, перекладознавчою) термінологією англійської мови для розв'язання професійних завдань.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний та перекладознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК12. Здатність до організації ділової комунікації арабською, англійською й українською мовами.

ФК14. Розуміння комунікативної діяльності як реалізації функції мови в різних суспільних ситуаціях.

1.3. Кількість кредитів 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1	2
Лекції	
28 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
4 год.	4 год.

Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
58 год.	80 год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання

Студенти внаслідок вивчення дисципліни мають знати й розуміти:

- місце сучасної української літературної мови серед інших мов світу та її походження;
- норми сучасної української літературної мови і правила практичного застосування норм;
- функціональні мовні стилі, підстили та їх особливості;
- особливості використання мовних засобів, правила ведення листування з вітчизняними й закордонними діловими партнерами;
- основні елементи організації діловодства в установах;
- особливості використання мовних засобів, призначення, структуру, вимоги до змісту й оформлення наукових робіт;
- правила етикету, культури усного й письмового спілкування;
- основні характеристики спеціальної лексики, фахову лексику й термінологію;
- особливості редагування, коригування, перекладу наукових та офіційно-ділових текстів;

уміти:

- використовувати під час професійного спілкування норми сучасної української літературної мови;
- правильно оцінювати ситуацію, добирати й використовувати різні мовні засоби відповідно до мети комунікації;
- точно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності;
- сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів;
- скорочувати та створювати наукові тексти професійного спрямування, складати план, конспект, реферат тощо, робити необхідні нотатки, виписки відповідно до поставленої мети.

Студенти повинні мати сформовані навички використання найуживаніших орфо- і пунктограм офіційно-ділового та наукового стилю, створення й редагування різних за призначенням текстів, використання лексики-граматичних, синтаксичних, стилістичних мовних засобів залежно від ситуації та комунікативних потреб, спілкування відповідно до правил етикету, культури усного й письмового спілкування.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Українська мова як засіб професійного спілкування.

Тема 1. Сучасна українська мова.

1. Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Мова, суспільство, людина. Мова – суспільне явище. Функції мови. Мова і мовлення. Походження й розвиток української мови, її місце серед інших мов світу. Рідна мова. Державна мова. Мовне законодавство та мовна політика в Україні.
2. Поняття національної та літературної мови. Найістотніші ознаки літературної мови. Мовні рівні. Мовна норма, її ознаки і критерії встановлення мовних норм. Усна й писемна мова. Функції усної й писемної мови.
3. Склад української мови. Діалекти. Територіальні й соціальні діалекти. Поняття про спеціальну лексику.

Тема 2. Українська мова як засіб професійного спілкування.

Особливості професійного спілкування. Вимоги до професійного мовлення. Мовна культура – частина загальнолюдської культури. Культура мовлення. Етикет професійного спілкування. Мовленнєві формули етикету. Професійна комунікативна компетенція. Мовна особистість у комунікації. Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності.

1. Поняття про функціональний різновид мови. Нейтральна (загальноживана) і маркована (стилістично забарвлена) лексика. Функціональні мовні стилі та їх підстили. Основні ознаки функціональних стилів.
2. Науковий, офіційно-діловий та розмовний стилі у професійному спілкуванні. Мовна та мовленнєва компетенція. Особливості усного й письмового професійного спілкування.

Тема 3. Мовні засоби офіційно-ділового та наукового стилю.

1. Лексичний склад сучасної української мови. Терміни. Мовні кліше в офіційно-діловому й науковому стилях. Особливості використання лексико-стилістичних мовних засобів у професійному спілкуванні.
 2. Найуживаніші орфо- та пунктограми української мови.
 - 1) Уживання апострофа й м'якого знака.
 - 2) Передача слов'янських та іншомовних власних назв українською мовою.
- 3) Правопис префіксів і суфіксів. Ступенювання прикметників та прислівників. Присвійні прикметники.
- 4) Творення імен по батькові.
 - 5) Подовження й подвоєння в незапозичених словах.
 - 6) Правопис іншомовних слів.
 - 7) Правопис складних слів.
 - 8) Уживання великої літери у власних назвах.

Розділ 2. Науковий та офіційно-діловий стилі у професійному спілкуванні.

Тема 1. Науковий стиль у професійному спілкуванні.

1. Становлення й розвиток наукового стилю української мови. Лексико-стилістичні мовні засоби наукового стилю. Пошук і оброблення наукової інформації. Каталоги. Наукова періодика. Навчальна література. Інтернет-ресурси. Стаття як самостійний науковий твір. Науковий етикет.
2. Структура і зміст наукового тексту. Правила оформлення наукових робіт. Рубрикація текстів. Стандарти з бібліографічного опису. Різновиди наукових робіт, їх призначення, структура, вимоги до змісту, особливості оформлення (план, тези, конспект, анотація, реферат, курсова та дипломна робота).

Тема 2. Спілкування як інструмент професійної діяльності

1. Спілкування і комунікація. Функції спілкування. Види, типи і форми професійного спілкування. Основні закони спілкування.
2. Невербальні компоненти спілкування. Гендерні аспекти спілкування. Поняття ділового спілкування.

Тема 3. Риторика і мистецтво презентації

Поняття про ораторську(риторичну) компетенцію. Публічний виступ як важливий засіб комунікації. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. Мовні засоби переконування. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу. Види й жанри публічного мовлення. Презентація як різновид публічного мовлення. Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації. Культура сприймання публічного виступу. Уміння ставити запитання. Уміння слухати. Виступ у дискусії.

3. Найуживаніші орфо- та пунктограми української мови.
 - 3.1 Спрощення. Чергування приголосних. Зміни приголосних при словотворі.
 - 3.2. Відмінювання імен і прізвищ. Особливості творення й уживання форми кличного відмінка.
 - 3.3. Форма родового відмінка іменників другої відміни.
 - 3.4. Поєднання цифрових і літерних позначень. Правила скорочення слів. Правила переносу.
 - 3.5. Правопис термінів-епонімів
 - 3.6. Правопис термінів іншомовного походження.

Розділ 3. Професійна комунікація

Тема 1. Ядро і периферія професійної лексики.

1. Історія і сучасні проблеми української термінології. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії. Термін та його ознаки. Термінологія як система. Термінологія і терміносистема. Загальнонаукова, міжгалузєва і фахова термінологія. Соціолінгвістичні проблеми термінології. Професіоналізми й жаргонізми (ознаки, особливості функціонування). Канцеляризми.
2. Способи творення термінів певного фаху. Терміни, канцеляризми й стиль тексту. Нормування, кодифікація і стандартизація термінів. Системні зв'язки в межах термінології. Термінологізація і детермінологізація. Терміни-дублети. Українські електронні термінологічні словники.

Тема 2. Проблеми перекладу й редагування наукових та офіційно-ділових текстів.

1. Види перекладу. Специфіка усного перекладу.
2. Письмовий переклад та його особливості (буквальний, адекватний, реферативний, анотаційний переклад).
3. Коректура та редагування текстів. Типові лексико-стилістичні та граматичні помилки при перекладі українською мовою. Вибір синоніма під час перекладу. Переклад термінів та канцеляризмів.
4. Особливості редагування наукових та офіційно-ділових текстів. Помилки у структурі і змісті висловлювань. Типологія мовних помилок та способи їх уникнення й подолання. Розбіжності стандартів при оформленні наукових текстів та офіційних документів. Використання систем машинного перекладу, редагування.
5. Довідкові матеріали у професійному спілкуванні. Типи словників. Словники на паперових носіях. Електронні словники. Словники on-line. Використання поточної наукової та офіційно-ділової інформації в професійному спілкуванні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин								
	Денна форма					Заочна форма			
	Ра- зо м	У тому числі				Ра- зо м	У тому числі		
л		пр	і	с	л		п	і	с
Розділ 1. Українська мова як засіб професійного спілкування.									
Тема 1. Сучасна українська мова. 1. Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Мова, суспільство, людина. Мова – суспільне явище. Функції мови. Мова і мовлення. Походження й розвиток української мови, її місце серед інших мов світу. Рідна мова. Державна мова. Мовне законодавство та мовна політика в Україні.	1	1				3	1		2
2. Поняття національної та літературної мови. Найістотніші ознаки літературної	3	1	2			5	1	2	2

мови. Мовні рівні. Мовна норма, її ознаки і критерії встановлення мовних норм. Усна й писемна мова. Функції усної й писемної мови.									
3. Склад української мови з погляду походження і вживання. Діалекти. Територіальні й соціальні діалекти. Поняття про спеціальну лексику.	2	2				8			8
Тема 2. Українська мова як засіб професійного спілкування. 1. Особливості професійного спілкування. Вимоги до професійного мовлення. Мовна культура – частина загальнолюдської культури. Культура мовлення. Етикет професійного спілкування. Мовленнєві формули етикету. Професійна комунікативна компетенція. Мовна особистість у комунікації. Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності.	2	2				2			2
2. Поняття про функціональний різновид мови. Нейтральна (загальноновживана) і маркована (стилістично забарвлена) лексика. Функціональні мовні стилі та їх підстилі. Основні ознаки функціональних стилів.	2	2				4	2		2
3. Науковий, офіційно-діловий та розмовний стилі у професійному спілкуванні. Мовна та мовленнєва компетенція. Особливості усного й письмового професійного спілкування.	2	2				2			2
Тема 3. Мовні засоби офіційно-ділового та наукового стилю. 1. Лексичний склад сучасної української мови. Терміни. Мовні кліше в офіційно-діловому й науковому стилях. Особливості використання лексико-стилістичних мовних засобів у професійному спілкуванні.	4				4	2			2
2. Найуживаніші орфо- та пунктограми української мови. 1) Уживання апострофа й м'якого знака. 2) Передача слов'янських та іншомовних власних назв українською мовою. 3) Правопис префіксів і суфіксів. Ступенювання прикметників та прислівників. Присвійні прикметники. 4) Творення імен по батькові. 5) Подовження й подвоєння в незапозичених словах. Уживання великої літери у власних назвах 6) Правопис іншомовних слів. 7) Правопис складних слів. 8) Найуживаніші пунктограми	10				10	10			10
Разом за розділом 1	26	10	2		14	34	4		30

Розділ 2. Науковий та офіційно-діловий стилі у професійному спілкуванні									
<p>Тема 1. Науковий стиль у професійному спілкуванні.</p> <p>1. Становлення й розвиток наукового стилю української мови. Лексико-стилістичні мовні засоби наукового стилю. Пошук і оброблення наукової інформації. Каталоги. Наукова періодика. Навчальна література. Інтернет-ресурси. Стаття як самостійний науковий твір. Науковий етикет.</p>	2	2				2			2
<p>2. Структура і зміст наукового тексту. Правила оформлення наукових робіт. Рубрикація текстів. Стандарти з бібліографічного опису. Різновиди наукових робіт, їх призначення, структура, вимоги до змісту, особливості оформлення (план, тези, конспект, анотація, реферат, курсова та дипломна робота).</p>	1	1				2			2
<p>Тема 2. Спілкування як інструмент професійної діяльності</p> <p>1. Спілкування і комунікація. Функції спілкування. Види, типи і форми професійного спілкування. Основні закони спілкування.</p>	1	1				2			2
<p>2. Невербальні компоненти спілкування. Гендерні аспекти спілкування. Поняття ділового спілкування.</p>	2				2	4			4
<p>Тема 3. Риторика і мистецтво презентації</p> <p>Поняття про ораторську(риторичну) компетенцію. Публічний виступ як важливий засіб комунікації. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. Мовні засоби переконання. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу. Види й жанри публічного мовлення. Презентація як різновид публічного мовлення. Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації. Культура сприймання публічного виступу. Уміння ставити запитання. Уміння слухати. Виступ у дискусії.</p>	4				4	2			2
<p>3. Найуживаніші орфо- та пунктограми української мови.</p> <p>3.1 Спрощення. Чергування приголосних. Зміни приголосних при словотворі.</p> <p>3.2. Відмінювання імен і прізвищ. Особливості творення й уживання форми кличного відмінка.</p> <p>3.3. Форма родового відмінка іменників другої відміни.</p>	10				10	8			8

3.4. Поєднання цифрових і літерних позначень. Правила скорочення слів. Правила переносу 3.5 Правопис термінів-епонімів 3.6. Правопис термінів іншомовного походження.									
Разом за розділом 2	20	4			16	20			20
Розділ 3. Професійна комунікація.									
Тема 1. Ядро і периферія професійної лексики. 1. <i>Термін та його ознаки. Термінологія як система.</i> Термінологія і терміносистема. Історія і сучасні проблеми української термінології.	2	2				4	2		2
2. <i>Термінологічне поле. Загальнонаукова, міжгалузева і фахова термінологія.</i> Соціолінгвістичні проблеми термінології. Професіоналізми й жаргонізми (ознаки, особливості функціонування). Канцеляризми.	2	2				2			2
3. <i>Способи творення термінів певного фаху.</i>	2	1				2			2
4. <i>Терміни, канцеляризми й стиль тексту.</i>	6				6	2			2
5. <i>Нормування, кодифікація і стандартизація термінів.</i>	1	1				2			2
6. <i>Системні зв'язки в межах термінології.</i>	2				2	2			2
7. <i>Термінологізація і детермінологізація. Терміни-дублети.</i>	1	1				2			2
8. <i>Теоретичні засади термінознавства та лексикографії. Типи словників. Українські термінологічні словники.</i>	3	1			2	2			2
Тема 2. Проблеми перекладу й редагування наукових та офіційно-ділових текстів. 1. <i>Види перекладу. Специфіка усного перекладу.</i>	4				4	2			2
2. <i>Письмовий переклад та його особливості (буквальний, адекватний, реферативний, анотаційний переклад).</i>	4				4	2	1		1
3. <i>Коректура та редагування текстів професійного спрямування.</i>	6				6	8	4		4
4. <i>Типові лексико-стилістичні та граматичні помилки при перекладі українською мовою.</i> Вибір синоніма під час перекладу. Переклад термінів та канцеляризмів.	2	2				2	1		1
5. <i>Особливості редагування наукових та офіційно-ділових текстів.</i> Помилки у структурі і змісті висловлювань. Типологія мовних помилок та способи їх уникнення й подолання. Розбіжності стандартів при	4	2	2			6	3	2	1

оформленні наукових текстів та офіційних документів.									
6. Використання систем машинного перекладу, редагування.	2				2	2			2
7. Довідкові матеріали у професійному спілкуванні. Пошук і систематизація наукової інформації.	4	2			2	1			1
8. Використання поточної наукової та офіційно-ділової інформації в професійному спілкуванні.						4	2		2
Разом за розділом 3	44	14	2		28	32	2		30
Усього годин	90	28	4		58	90	6	4	80

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин/ден не	Кількість годин/заоч не
1	Поняття національної та літературної мови. Найістотніші ознаки літературної мови. Мовні рівні. Мовна норма, її ознаки і критерії встановлення мовних норм. Усна й писемна мова. Функції усної й писемної мови.	2	2
2	Особливості редагування наукових та офіційно-ділових текстів. Помилки у структурі і змісті висловлювань. Типологія мовних помилок та способи їх уникнення й подолання.	2	2
	Разом	4	4

4. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин денне	Кількість годин заочне
1	Розділ 1. Українська мова як засіб професійного спілкування.		
1	Тема 1. Сучасна українська мова Найістотніші ознаки літературної мови. Мовні рівні. Мовна норма, її ознаки і критерії встановлення мовних норм.. Добір прикладів порушення мовних норм у текстах різних стилів.	-	4
2	Робота з діалектологічним словниками й атласами. Робота з текстами, що містять одиниці діалектної лексики	-	8
3	Тема 2. Українська мова як засіб професійного спілкування. Опрацювання етикетних формул, виконання вправ.	-	2
4	Добір текстів різних стилів	-	2
5	Виконання вправ на визначення стилістичної належності текстів	-	2

6	Виписування й аналіз мовних кліше, уживаних у текстах різних стилів зі стиліст. метою.	4	2
7	2. Найуживаніші орфо- та пунктограми української мови. Виконання вправ і тестових завдань для вдосконалення правописних навичок.	10	10
	Разом за розділом 1	14	30
8	Розділ 2 . Науковий та офіційно-діловий стилі у професійному спілкуванні Читання наукової періодици (мовознавство).	-	2
9	Повторення формул наукового етикету, Виконання вправ.	-	2
10	Робота з довідником редактора. Конспектування довідкової літератури.	-	2
11	Гендерні аспекти спілкування. Творення фемінітивів. Робота з текстами різних стилів, довідковою літературою. Конспектування, виконання вправ.	2	4
12	Трасформація науково тексту для презентації в аудиторії.	4	2
12	Найуживаніші орфо- та пунктограми української мови. Виконання вправ на закріплення знань правопису.	10	8
	Разом за розділом 2	16	20
14	Розділ 3. Професійна комунікація. Конспектування наукової літератури.	-	2
15	Робота з лексикографічними джерелами.	-	2
16	Загальнонаукова, міжгалузєва і фахова термінологія. Виконання вправ.	-	2
17	3. Способи творення термінів певного фаху. Конспектування наукової літератури	-	2
18	Робота з науковими текстами, пошук та аналіз термінологічних одиниць	6	2
19	Робота з термінологічними стандартами.	-	2
20	Системні зв'язки в межах термінології. Робота з лексикографічними джерелами, пошук термінів-синонімів	2	2
21	Термінологізація і детермінологізація. Терміни-дублети. Виконання вправ.	-	2
22	Робота з термінологічними словниками, створення власного словника термінів.	2	2
23	Редагування наукових та офіційно-ділових текстів.	10	6
24	Використання систем машинного перекладу. Редагування текстів	2	2
25	Пошук і систематизація наукової інформації, опрацювання джерел	-	1
26	Робота з електронними словниками, робота з генеральним анотованим корпусом українських текстів (ГРАК)	2	2
	Разом за розділом 3	28	30
	Разом	58	80

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені.

7. Методи навчання

Лекції, практичні заняття, самостійна робота.

8. Методи контролю

Оцінка успішності знань студентів здійснюється у формах поточного контролю (робота під час практичних занять, тестування, усне опитування, домашні роботи) і підсумкового письмового контролю (залікова робота).

Дотримання **академічної доброчесності** здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання, атестації (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Контрольна робота	Індивідуальне завдання	Разом	Залікова робота	Сума
Розділ 1			Розділ 2			Розділ 3							
T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	-	-				
5	5	10	5	10	5	10	10	-	-	60	40	100	

T1, T2 ... – теми розділів.

Критерії оцінювання залікового завдання.

1. Редагування фахового тексту (до 200 слів). Максимальна кількість балів = 20.

Завдання оцінюється в **20** балів, якщо в зредагованому тексті не спотворено зміст, відсутні граматичні помилки, не допущені стилістичні неточності, правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється в **19-18** балів, в зредагованому тексті не спотворено зміст, відсутні граматичні помилки, допущені *незначні* стилістичні неточності, правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється в **17-16** балів, в зредагованому тексті не спотворено зміст, допущена *1* граматична помилка (або дві негрубі, або 1 груба й 1 негруба), у тексті є *незначні* стилістичні неточності, у цілому правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється у **15-14** балів, в зредагованому тексті не спотворено зміст, допущені *2* граматичні помилки (або 4 негрубі, або 1 груба й 2 негрубі), у тексті є *незначні* стилістичні неточності, у цілому правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється у **13-12** балів, якщо в зредагованому тексті не спотворено зміст, допущені *3* граматичні помилки, у тексті є *незначні* стилістичні неточності, у цілому правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється у **11-10** балів, якщо в зредагованому тексті не спотворено зміст, допущені 4 граматичні помилки, у тексті є незначні стилістичні неточності, загалом правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється у **9-8** балів, якщо в зредагованому тексті загалом не спотворено зміст, допущено 5 граматичних помилок, у тексті є стилістичні неточності, у цілому правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється у **7-6** бали, якщо в зредагованому тексті загалом не спотворено зміст, допущено 6 граматичних помилок, у тексті є значні стилістичні неточності, у цілому виконані лексико-семантичні заміни, допущені незначні помилки в доборі відповідної термінологічної лексики.

Завдання оцінюється у **5-4** бали, якщо в зредагованому тексті загалом не спотворено зміст, допущено 7-8 граматичних помилок, у тексті є значні стилістичні неточності, не виконані всі необхідні лексико-семантичні заміни, допущені незначні помилки у доборі відповідної термінологічної лексики.

Завдання оцінюється у **3-2** бали, якщо в зредагованому тексті частково спотворено зміст, допущено 8-9 граматичних помилок, у тексті є значні стилістичні неточності, не виконані всі необхідні лексико-семантичні заміни, допущені незначні помилки у доборі відповідної термінологічної лексики.

Завдання оцінюється в **1** бал, якщо в зредагованому тексті частково або значно спотворено зміст, допущено 10 і більше граматичних помилок, у тексті перекладу є значні стилістичні неточності, не виконані всі необхідні лексико-семантичні заміни, допущені значні помилки (до 2) у доборі відповідної термінологічної лексики.

Завдання оцінюється у **0** балів, якщо в зредагованому тексті значно спотворено зміст, допущено 10 і більше граматичних помилок, у тексті перекладу є значні стилістичні неточності, не виконані всі необхідні лексико-семантичні заміни, допущені значні помилки (понад 2) у доборі відповідної термінологічної лексики.

2. Тестування (20 б.).

100 слів у форматі тесту – завдання з вибором правильної відповіді.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	Зараховано
70-89	
50-69	
1-49	Не зараховано

Здобувач освіти не допускається до складання заліку, якщо він не набрав впродовж семестру 10 балів.

10. Рекомендована література

Основна література

1. Гриценко Т. Б. Етика ділового спілкування : навч. посіб. / Т. Б. Гриценко. – К., 2007.
2. Загнітко А. П. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування / А. П. Загнітко, І. Г. Данилюк. – Донецьк, 2004.
3. Зусін В. Я. Етика та етикет ділового спілкування / В. Я. Зусін. – К., 2005.
4. Липінська А. В. Науково-технічна термінологія : навч. посіб. для дистанційного навчання / за ред. акад. М. І. Жалдака. – К., 2007.
5. Максименко В. Ф. Мова професійного спілкування / В. Ф. Максименко. – Х., 2008.

6. Максименко В. Ф. Орфографічний тренажер / В. Ф. Максименко. – Х., 2008.
7. Максименко В. Ф. Сучасна ділова українська мова / В. Ф. Максименко. – Х., 2006. – 448 с.
8. Максименко В. Ф. Сучасний український правопис у таблицях / В. Ф. Максименко. – Х., 2006.
9. Мацюк З., Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. / З. Мацюк, Н. Станкевич. – К., 2008.
10. Мацько Л. І. Культура української фахової мови / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. – К., 2007.
11. Панько Т. І. Українське термінознавство : підр. / Т. І. Панько, І. М. Кочан, Г. П. Мацюк. – Львів, 1994.
12. Паращич В. В. Українська мова. Комплексний довідник / В. В. Паращич, В. Ф. Жовтобрюх, В. Ф. Максименко. – Х., 2008.
13. Практичний посібник з наукового мовлення / І. Є. Намакштанська, О. В. Романова, О. В. Кровицька та ін. – Макіївка, 2002.
14. Сербенська О. Екологія українського слова : практичний словничок-довідник / О. Сербенська, М. Білоус. – Львів, 2003.
15. Українська мова професійного спрямування : навч.-метод. посіб. / М. А. Курушина. – Х., 2012.
16. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Ін-т української мови. – К., 1997.
17. Український правопис / НАН України; Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Ін-т української мови / Є. І. Мазніченко (ред.). – К., 2007.
18. Шевчук С. В. Ділове мовлення: Модульний курс : підр. / С. В. Шевчук. – К., 2009.
19. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення : підр. / С. В. Шевчук. – К., 2009.
20. Шевчук С. В. Практикум з українського ділового мовлення : навч. посіб. / С. В. Шевчук, О. О. Кабиш. – К., 2009.

Допоміжна література

1. Абрамович С. Д. Мовленнєва комунікація : підр. / С. Д. Абрамович, М. Ю. Чікарьова. – К., 2004.
2. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити : навч. посіб. / за заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.
3. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо / Б. Антоненко-Давидович. – К., 1991.
4. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підр. / Ф. С. Бацевич. – К., 2004.
5. Бендзар Б. Українська фонографічна передача антропонімів античної, англо-, німецько- і франкомовної літератур / Б. Бендзар, С. Бобинець. – Ужгород, 2000.
6. Бибики С. П. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів. – 2-е вид., випр. і доп. / С. П. Бибики. – К., 1998.
7. Буяльський Б. А. Як ми спілкуємося: Мовленнєвий етикет українського народу / Б. А. Буяльський, А. В. Оверчук. – Вінниця, 2001.
8. Глушик С. В. Сучасні ділові папери : навч. посіб. / С. В. Глушик, О. В. Дияк, С. В. Шевчук. – К., 2009.
9. Гнатюк Л. П. Українська мова. Особливості практичного застосування / Л. П. Гнатюк, О. В. Бас-Кононенко. – К., 2006.
10. Горбачук В. Т. Барви української мови / В. Т. Горбачук. – К., 1997.
11. Городенська К. Синтаксична специфіка української наукової мови / К. Городенська // Українська термінологія і сучасність : Зб. наук. праць, Вип. IV. – К., 2001. – С. 11–14.
12. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення : навч. посіб. / Т. Б. Гриценко. – Вінниця, 2003.
13. Гуць М. В. Українська мова у професійному спілкуванні : навч. посіб. / М. В. Гуць, І. Г. Олійник, І. П. Ющук. – К., 2004.

14. Д'яков А. С. Основи термінотворення / А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. – К., 2000.
15. Ділова українська мова : навч. посіб. / О. Д. Горбул, Л. І. Галузинська, Т. І. Ситнік, С. А. Яременко / за ред. О. Д. Горбула. – 6-те вид., випр. – К., 2007.
16. Дудик П. С. Стилїстика української мови : навч. посіб. / П. С. Дудик. – К., 2005.
17. Клименко Н. Ф., Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі : монографія / НАН України; Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк. – К., 2008. – 335с.
18. Коваль А. П. Спочатку було Слово: Крилаті вислови біблійського походження в українській мові / А. П. Коваль. – К., 2001.
19. Козирський В. За правдиве назовництво українське / В. Козирський, В. Шендеровський. – К., 2003.
20. Кононенко В. І. Мова. Культура. Стилї: зб. ст. / В. І. Кононенко / АПН України; Прикарпатський ун-т ім. Василя Стефаника. – К., Івано-Франківськ, 2002.
21. Кочан І. М. Динаміка і кодифікація термінів з міжнародними компонентами в сучасній українській мові / І. М. Кочан. – Львів, 2004.
22. Кравець Л. В. Стилїстика української мови : Практикум : навч. посіб. для студ. філол. спец. вищих навч. закладів / за ред. Л. І. Мацько. – К., 2004.
23. Культура мови на щодень / за ред. С. Єрмоленко. – К., 2000.
24. Масенко Л. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду: Документи і матеріали / Л. Масенко. – К., 2006.
25. Миронюк О. М. Історія українського мовного етикету. Звертання / О. М. Миронюк / НАН України; Ін-т української мови. – К., 2006.
26. Наливайко С. І. Тисяча найновіших тлумачень давніх українських назв, імен, прізвищ (на індоіранському матеріалі): довідник / С. І. Наливайко / НДІ українознавства; Національний гуманітарний проєкт «Україна: у вимірі тисячоліть». – К., 2008.
27. Нелюба А. М. Теорія і практика ділової мови / А. М. Нелюба. – Х., 1997.
28. Олійник О. Б. Світ українського слова : навч. посіб. / О. Б. Олійник. – К., 1994.
29. Пилинський М. М. Мовна норма і стилї / М. М. Пилинський. – К., 1976.
30. Півторак Г. Українці: звідки ми і наша мова / Г. Півторак. – К., 1993.
31. Плєскач В. Кальки в українській технічній термінології / В. Плєскач // Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка». – 2002. – № 453 : Проблеми української термінології. – С. 510–512.
32. Плотницька І. М. Ділова українська мова у сфері державного управління : навч. посіб. / І. М. Плотницька. – К., 2000.
33. Пономарів О. Культура слова. Мовностилїстичні поради / О. Пономарів. – К., 1999.
34. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : навч. посіб. / Я. Радевич-Винницький. – К., 2006.
35. Рожанківський Р. Зведення правил унормування української фахової мови / Р. Рожанківський // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». – № 453, 2002. – С. 203–209.
36. Рожанківський Р. Щодо українського стилю фахової мови / Р. Рожанківський // Вісник : Проблеми української термінології. – Львів, Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». – 1998, № 336. – С. 43–46.
37. Сагач Г. М. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації : навч. посіб. / Г. М. Сагач. – К., 2003.
38. Стахів М. О. Український комунікативний етикет : навч.-метод. посіб. / М. О. Стахів. – К., 2008.
39. Ткаченко О. Б. Українська мова і мовне життя світу / О. Б. Ткаченко / НАН України; Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К., 2004.

40. Українська мова: Енциклопедія / НАН України; Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Ін-т української мови / за ред. В. М. Русанівського. – вид. 3-тє, зі змінами і доп. – К., 2007.
41. Українська мова: історія і стилі. – Х., 1992.
42. Чак Є. Складні випадки вживання слів / Є. Чак. – К., 1984.
43. Шевелєва Л. А. Український правопис у таблицях / Л. А. Шевелєва. – Х., 1998.
44. Шевелєва Л. А. Український правопис : практикум / Л. А. Шевелєва, О. О. Дудка. – Харків, 1998.
45. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900–1941). Стан і статус / Ю. Шевельов // Сучасність. – 1987.— С. 263–264.
46. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців : навч. посіб. / С. В. Шевчук. – К., 2008.
47. Шевчук С. В. Практикум з українського ділового мовлення : навч. посіб. / С. В. Шевчук, О. О. Кабиш. – К., 2009.
48. Шевчук С. В. Практикум з української мови: Модульний курс : навч. посіб. / С. В. Шевчук, Т. М. Лобода. – К., 2009.
49. Ющук І. П. Практичний довідник з української мови / І. П. Ющук. – К., 1997.
50. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1—2003, ІДТ): ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. – Чин. від 2007.07.01. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи ; Національний стандарт України).
51. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів: ДСТУ 4163-2003. – Чин. від 01.09.2003. – К. : Держспоживстандарт України, 2003. – 22 с.
52. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення: ДСТУ 2732:2004. – На заміну ДСТУ 2732-94; Чин. від 01.07.2005. – К. : Держспоживстандарт України, 2005.
53. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582-97. – Чин. від 1997.04.07. – К. : Держстандарт України, 1998.
54. Англо-український соціологічний словник / уклад. В. Паніотто, Т. Пяковська, Т. Янсон. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 142 с.
55. Англійсько-французько-німецько-український словник термінології Європейського Союзу / за ред. В. Єрмоленка. – Київ : К. І.С., 2007. – 226 с.
56. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і доп.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К., 2005.
57. Ганич Д. І., Олійник С. І. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, С. І. Олійник. – К., 1985.
58. Головащук І. С. Складні випадки наголошення. Словник-довідник / І. С. Головащук. – К., 2001.
59. Головащук І. С. Словник наголосів / І. С. Головащук. – К., 2000.
60. Головащук І. С. Словник-довідник з правопису та слововживання / І. С. Головащук. – К., 1989.
61. Головащук І. С. Українське літературне слововживання : словник-довідник / І. С. Головащук. – К., 1995.
62. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови / С. Караванський. – К., 2004.
63. Орфографічний словник української мови / [уклад. І. С. Головащук]. – К., 1994.
64. Орфоепічний словник української мови. – К., 1995.
65. Політологічний енциклопедичний словник / упор. В. П. Горбатенко ; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. – К. : Генеза, 2004. – 736 с.
66. Політологічний словник : навч. посіб. для студ. ВНЗ / за ред. М. Ф. Головатого, О. В. Антонюка. – Київ : МАУП, 2005. – 792 с.

67. Практичний словничок нормативних висловів / [упоряд. А. Сербенська]. – Львів, 2002. – 35с.
68. Словник іншомовних слів / за ред. О. Мельничука. – К., 1985.
69. Словник скорочень української мови. – К., 1982.
70. Словник труднощів української мови / за ред. С. Я. Єрмоленко. – К., 1989.
71. Словник української мови: У 11 т. – К., 1971 — 1981.
72. Словник-довідник з культури української мови / [упоряд. Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак]. – К., 2006.
73. Словник-довідник труднощів української мови / за ред. С. Єрмоленко. – К., 1992.
74. Соціальна робота : короткий енциклопедичний словник. – К. : ДЦССМ, 2002.
75. Соціологія політики : енциклопедичний словник / авт.-упор. В.А. Полторак, О.В. Петров, А.В. Толстоухов. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2009.
76. Тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. Л. П. Коврига, Т. В. Ковальова, В. Д. Пономаренко] / за ред. В. С. Калашника. – Х., 2005.
77. Український орфографічний словник / за ред. А. Свашенко. – Х., 1997.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. ISO 9:1995 Information and documentation – Transliteration of Cyrillic characters into Latin characters – Slavic and non-Slavic languages [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://kodeks.uni-bamberg.de/AKSL/Schrift/Transliteration.htm>
2. Українська мова професійного спрямування: навчально-методичний посібник для студентів історичного факультету / Укл. М. А. Курушина. - Харків: ХНУ імені В. Н.Каразіна, 2012. – 112 с. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://philosophy.karazin.ua/ua/kafedra/metod_ua/kurushina.html
3. www.litopys.org.ua
4. www.mova.inf
5. www.novamova.com.ua
6. www.pereklad.kiev.ua
7. www.pravopys.net
8. www.r2u.org.ua
9. www.rozum.org.ua